

Mötesanteckningar Studiebesök för klimatanpassning

2022 02 02 10.00 – 11.00

Deltagare:

Alexander Zuniga	Argomento
Reinhold Andefors	Leader Spira Mare
Mimi Dekker	Ekomatcentrum
Lisa Fröbel	Hela Sverige ska leva Dalarna
Sofia Martinell-Funch	Agroforestry Sverige
Peter Eriksson	Gröna klustret Nuntorp
Hans-Olof Stålgren	Landsbygdsnätverkets kansli

Förhinder:

Miquel Anglès-Marín	Skogsstyrelsen
Weronica Stålered	Hela Sverige ska leva Kalmar

• Välkomna och incheckning

- Peter Eriksson, Gröna klustret på Nuntorp, serverar de gröna näringarna med kunskap, kompetensutveckling m.m.
- Mimi Decker, Ebba på Mossagård har jag haft mkt kontakt med. Hon har jobbat mycket med ekologiskt lantbruk och ett helhetstänk kring livsmedelsproduktion.
- Reinhold: Vi kunde inte ha det planerade styrelsemötet i Spira Mara den 27:e jan så det finns inget beslut än om den workshop vi ska ha med fokus på klimatfrågan.
- Sofia: Agroforestry Sverige gör ett antal filmer och besök på olika gårdar. Jag har bett dom ställa en del frågor om klimatanpassning, vatten etc. Det materialet kanske till viss del går att använda och klippa in i våra studiebesöksfilmer.
- Alexander: Vid förra veckans webinarie om klimat och miljöfrågor i Leader var det stort intresse för vad vi arbetar med. De vill gärna sprida inbjudningar och information om våra aktiviteter. Klimatanpassning blir en tydlig åtgärd i många av Leadergruppernas strategier.
- Hans-Olof: Morgonens möte där vi kom fram till vatten som övergripande tema kändes som ett bra beslut.

• Anteckningarna från första mötet

Landsbygdsnätverkets kommunikatörer hjälper oss med lite teknisk utrustning och råd för att vi ska kunna genomföra studiebesök där vi filmar själva. De kan också hjälpa oss att klippa och redigera filmerna.

Mimi: Det vore bra om inspelade filmer kan göras nedladdningsbara så att vi kan använda dem i vårt eget arbete

• Fallstudie i Brålanda kring klimatanpassning

Peter: Det är en enkel förstudie om hur lantbruket i Brålanda kan vara mer klimatanpassat. Nuntorps gård har bl.a. investerat i en biokol-panna. Det skulle kunna vara ett lämpligt studiebesök.

Mimi: Är det både ekologiska och konventionella gårdar med? Kemiska bekämpningsmedel har en stor inverkan på den biologiska mångfalden.

Peter: Som jag minns det är det både ekologiska och konventionella gårdar med i studien.

Reinhold: Jag tycker vi ska prioritera klimatanpassad matproduktion som tema i våra studiebesök.

Mimi: Biokol är både bra för markstruktur och biologisk mångfald.

Peter: Vi har en gård här i Brålanda som arbetar med agroforestry med äppelträd och spannmål. Det finns också en gård som gör fleråriga försök att odla gröna bönor som lokal proteinproduktion.

Lisa: Klimatanpassad matproduktion är ett bra tema att arbeta med.

Reinhold: Ljustets betydelse för livsmedlen är intressant. Det är kopplat till mat och kanske till klimatpåverkan. T.ex. finns det försök och forskning om kvaliteten på potatis och dess smak p.g.a. att det är ljust dygnet runt i norra Sverige.

- **Möjliga teman för studiebesök**

På mötet med gruppen för flernivåstyrning föreslogs vatten som ett slags övergripande tema att arbeta med, både överskott, underskott, förorening på grund av klimatförändringar etc.

Från förra mötet föreslog vi fyra olika typer av studiebesök, två av dem kopplar till vatten.

- Möjligheter att hantera/förhindra översvämningar både via skogsbruket och via jordbruket. Helst med koppling till biologisk mångfald och hur en ökad biologisk mångfald minskar riskerna för översvämning.....
- Livsmedelsproduktionen och livsmedelsförsörjningen vid katastrofer och kriser. Vårt beroende av importerade och transporterade insatsmedel till livsmedelsproduktionen och vårt beroende av nationellt transporterade livsmedel. Omställning av produktionen till mer baljväxter för humankonsumtion etc.
- Holistic management, kolinlagring etc för att minska klimatpåverkan och samtidigt bidra till biologisk mångfald etc.
- Leader Spira Mare (Reinhold) följer upp med sin styrelse den 27/1, kring en workshop med studiebesök kring klimatanpassning.

- **Förslag på möjliga studieobjekt**

- [Vattholma](#) ska göra utökat försök med fleråriga sädeslag i sin alléodling och kan vara ett lämpligt besöksmål
- [Mossagården](#) finns i Skåne, framtidsgrödor
- Brälanda med sin fallstudie och så många olika teman bl.a. biokol är också intressant
- Ett ev. besök i samband med Spira Mares planerade workshop om klimatanpassning
- Renskötsel och kustnära fiske är andra intressanta teman att ta med. Landbaserad fiskodling kan man se som en tydlig klimatanpassning. Samtidigt är kanske landbaserad fisk ganska välkommunicerat.

Från förra mötet finns följande förslag

- ”Bonden Adam Arnesson...” på [Jannelunds gård](#) i Mullhyttan utanför Örebro kan vara ett exempel. Han har gått över till produktion av baljväxter för humankonsumtion. Kolla med SLU .....
- Sofia: Jag har en lista på möjliga gårdar som jobbar med holistic management.
- Lisa: ”Slaktarstina” på [Slaktarns gård i Kullen](#), Ludvika kommun kan vara ett intressant exempel.

- **Webbsida publik och dold**

adress till publik sida:

<https://www.landsbygdsnatverket.se/vadgorvi/klimatanpassningilandsbygder.4.4389445717d26b3820557993.html>

adress till dold sida:

<https://www.landsbygdsnatverket.se/internadokument/klimatanpassningilandsbygder.4.1ac0088917eb33cd4031d608.html>

- **Att göra till nästa möte**

Lisa: Jag lägger in förslag på besöksgårdar på vår interna webbsida. Där lägger vi också in att vi behöver få exempel från fiskodling och renskötsel. Vi behåller förslagen från förra mötet också för att

kunna göra ett urval.

De som har kontakt med de olika besöksgårdarna kollar om möjligheten att göra studiebesök. Vissa gårdar som t.ex. Jannelunds gård, har kanske redan filmat material som kan användas och klippas in. En idé är att kunna ha material filmat på förhand kombinerat med livesändning med någon av företrädarna för besöksgårdar där det går att ställa frågor. Vi kollar med Landsbygdsnätverkets kommunikatör om den idén.

- **Övriga frågor**

- Vi ska ha ett möte tillsammans med arbetsgruppen för Miljö och klimat i mitten av februari.
- Hur ska vi välja ut lämpliga besök?
Mimi: Det är bra om vi har exempel både från norra och södra Sverige.

- **Nästa möte**

Vi inväntar datumet för mötet med Klimat och miljö och lägger sedan vårt nästa möte direkt efter det.

